

Kirje

1.9.2023

VN/10897/2023
VN/10897/2023-PLM-26

Sisäministeriö

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Ehdotetussa asetuksessa ehdotetaan lisättäväksi valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011) tarkemmat säännökset sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tehtävistä pelastustoimen tilannekuvatoiminnassa.

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotetun asetusluonnoksen 4 §:ssä sisäministeriön tehtäväksi säädettäisiin valtakunnallisen tilannekuvan järjestäminen yhdistämällä muiden hallinnonalojen ja viranomaisten valtakunnalliset tiedot pelastustoimen valtakunnalliseen tilannekuvaan. Ehdotuksen mukaan tämä tarkoittaisi muun muassa tietoja Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen helikoptereista sekä muista sellaisista valtakunnallisista suorituskyyvistä, joita tarvitaan pelastustoiminnassa. Tämä voisi käsittää myös muita tietoja, kuten esimerkiksi tiedot kyberhyökkäyksistä ja laajoista ICT-häiriöistä. Eri toimijoiden tilannekuvan yhdistäminen sisäministeriön järjestelmiin koskisi myös valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 1 ja 2 kohdan mukaisia poikkeusoloja, eli Suomeen kohdistuvaa aseellista tai siihen rinnastettavaa hyökkäystä tai sen uhkaa.

Puolustusministeriö huomauttaa, että vaikka sisäministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja puolustusministeriön tietojen yhdistäminen vaikuttaa pelastustoiminnan valmiuden kannalta perustellulta ja järkevältä, esimerkiksi Puolustusvoimien tai kyberturvallisuuskeskuksen tietojen tuomisessa pelastustoimen järjestelmiin saattaa liittyä merkittäviä tietoturvaan liittyviä huomioita otettavia seikkoja. Ehdotuksessa yhdistettäväksi tiedoiksi määritellään esimerkiksi tiedot sellaisista Suomeen kohdistuvista uhkista ja häiriöistä, joilla on tai voi olla merkitystä väestönsuojelun tehtävien kannalta sekä valtakunnallisista suorituskyyvistä, joita tarvitaan väestönsuojelussa.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan edellä kuvatussa esityksessä tarkoitettussa tiedossa saattaa olla kyse maanpuolustuksen kannalta strategisesta korkean tason turvaluokitellusta tiedosta, jonka käsittely sisäministeriön hallinnonalan järjestelmissä ei ole mahdollista. Puolustusministeriön näkemys on, että tämän vuoksi asetuksessa tulisi tarkemmin säädellä sekä lisäksi erikseen ohjeistaa, mitä tällainen asetuksen tarkoittama pelastustoiminnan valmiuden kannalta oleellinen tieto tarkoittaa ottaen olisi, mikä olisi tiedon korkein turvaluokitus, sekä missä sitä tuotettaisiin, käsiteltäisiin ja säilytettäisiin ja kuinka tietoja suojattaisiin. Esimerkiksi esityksessä mainittu kategorinen tietotarve Puolustusvoimien helikopterikaluston sijaintitiedoista tarkoittaisi osaltaan puolustushallinnon

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

tilannekuvasta saatavan jatkuvan tiedon jakamista toisen hallinnonalan käyttöön ilman tarkempaa skaalau-tumista ja suodatusta. Esityksessä tarkoitettu tilannekuvan jakaminen saattaisi muodostua mahdottomaksi edellä kuvatusta tietojenkäsittelystä ja tietoturvasta esiin nostetut kysymykset sekä Puolustusvoimien operaatioturvallisuus huomioiden. Lisäksi asiassa on huomioitava myös hallinto-oikeudellinen näkökulma siitä, että kukin viranomainen omistaa oman tietonsa ja tiedon yhdistämisestä ja jälleen hyödyntämisestä on mahdollisesti säädettävä erikseen. Perustelumuiustiossa olisi hyvä joka tapauksessa mainita säädöspohja, jossa tiedonvaihdosta viranomaisten välillä säädetty lain tasolla, jotta asian tarkempi säätäminen asetustasolla on mahdollista.

Esityksen 4 § 2 momentin mukaan sisäministeriön kokoamaan pelastustoiminnan valmiutta ja suorituskykyä kuvaavaan valtakunnalliseen tilannekuvaan yhdistettäisiin 2 kohdan perusteella myös sosiaali- ja terveysministeriön valvonnan (Valvira) alaisten aluehallintovirastojen tuottamia tietoja, sekä lisäksi 3 kohdan perusteella kansainvälisiä tietoja. Puolustusministeriö näkee, että viranomaistiedon jakaminen ja yhdistely on sinänsä tärkeää, kunhan siihen liittyvästä tietoturvasta huolehditaan. Muussa tapauksessa esimerkiksi kyberhyökkäyksiä ja laajoja ICT-häiriöitä koskevan tiedon käsittely saattaa jopa lisätä turvallisuusriskejä ja tahattomasti altistaa Suomen hybridivaikuttamiselle. Puolustusministeriö huomauttaa, että pelastustoimintaan liittyvällä tiedolla on merkitystä myös maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja alueellisen koskemattomuuden valvonnan kannalta, joten valmiuden tilannekuvaan liittyvän viranomaistiedon vaihdon tulee olla molemminpuolista.

Puolustusministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Hallitusneuvos,
lainsäädäntöjohtajana

Hanna Nordström

Hallitussihteeri

Alberto Guidastrì

Jakelu

SM Sisäministeriö

Tiedoksi

PLM Kansliapäällikkö, Esa Pulkkinen
PLM HO Hallintopoliittinen osasto, Teemu Penttilä
Pääesikunta

VN/10897/2023-PLM-26

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: